

SZASZKÓ ELEK

A Tiszaiak és a Győiek – Pál tinnini püspök és rokonsága *Adalékok a Bár-Kalán nemzetségből leszármazó családokhoz**

Az 1373 augusztusa és 1396 júniusa között méltóságsorral kibocsátott oklevelek tanúsága szerint a dalmáciai Tinnin (ma: Knin – Horvátország) püspökség stallumát bizonyos Pál töltötte be.¹ Személyére vonatkozóan eddig Wertner Mór egyik tanulmánya nyújtott fogódzót, amely szerint közvetlenül mielőtt e méltóságra emelkedett volna – 1358 és 1373 között – a szebeni prépostság élén állt, továbbá, hogy apját hozzá hasonlóan Pálnak hívták.² Gyűjtésem ezen archontológiai és családtörténeti információk alapján kezdtem meg,³ amely során egyrészt több elszórt szakirodalmi adatról is bebizonyosodott, hogy azok e Pálra vonatkoztathatóak,⁴ másrészt a primer kútfők adatainak segítségével családjának azonosítása is sikerrel járt, amelynek eredményeképp a szálak végül egy viszonylag ismeretlen köznemesi családhoz, a Tiszaiakhoz,⁵ vagy miként a 15. századi forrásokban előtűnnek, Győiekhez vezettek.

A Tiszaiak családi előnevüket esetleg a Zaránd megyei Tisza nevű birtokról vehették,⁶ azonban a fennmaradt oklevelek leginkább Csongrád megyei érdekeltységüket és érintettségüket

őrizték meg. A család első ismert tagját – Pál püspök nagyapját – Tiszai Istvánnak hívták, aki 1306-ban egyike volt a Csongrád megyei Szeri – a később Ellősinek, illetve Szeri Pósa finak nevezett – nemesek, illetve a Borsa Kopasz nádor közötti hatalmaskodási ügyben eljáró fogott bírácoknak.⁷ Későbbi adatokból kiderül, hogy nem egyszerűen csak személyének elfogadott és megbízható volta miatt tűnhetett fel e minőségben, hanem mert történetesen rokoni viszony fűzte a nagy múltú Bár-Kalán nemzetségből származó Szeri nemesekhez, így e tényező is közrejátszhatott abban, hogy végül ő is a bizalmi feladatot ellátók között kapott helyet. A Tiszaiak életében e rokoni kapcsolatnak más vonatkozásban is szerepe lesz, különösen Tiszai István Pál nevű fia – Pál püspök édesapja – esetében.

Idősebb Tiszai Pál először 1327-ben Csongrád megye szolgabírájaként tűnik fel,⁸ egyik társa pedig atyafia, Ellősi Márk volt.⁹ Az adat közvetett bizonyítékként szolgál a család Csongrád megyei birtoklására vonatkozóan, ugyanis ha a Tiszaiak nem rendelkeztek volna itt földbirtokkal, akkor Pál nem

* A tanulmány a Kubinyi Alapítvány ösztöndíjával jött létre.

¹ Engel Pál: Magyarország világi archontológiája 1301–1457. In: *Uő.*: Magyar középkori adattár. CD-ROM. Bp., 2001. Főpapok – Knini püspök

² Wertner Mór: Az erdélyi németek bevándorlása és a szebeni prépostság a XIV. század végéig. *Erdélyi Múzeum*, 18 (1900) 412.

³ Az adatgyűjtéshez rendkívül nagy segítséget nyújtottak a levéltári adatbázisok (*A középkori Magyarország levéltári forrásainak adatbázisa DL-DF 4.2. CD-ROM.* (Szerk. Rácz György.) [Archanum Digitéka]. Bp., 2003., illetve annak továbbfejlesztett internetes változata a *Collectio Diplomatica Hungarica. A középkori Magyarország levéltári forrásainak adatbázisa*. Internetes kiadás [DL-DF 5.1] 2009.). Emellett felhasználtam doktori disszertációm ide vonatkozó adatait is (*Szaszkó Elek: A Szeri Pósa család.* [Egy alföldi előkelő család története a 14–15. században], 2014. Kézirat. https://www.academia.edu/7209933/A_Szeri_Posafi_csalad_PhD_disszertacio_The_Szeri_Posafi_family_PhD_dissertation_).

⁴ Lásd alább.

⁵ Engel Pál nagyszabású genealógiai munkájában egy rövid bejegyzést találunk a családra vonatkozóan: a Bár-Kalán nemzetségből leszármazó egyik ág töredékeként szerepel Tiszai Pál és fiai (*Engel Pál: Középkori magyar genealógia.* In: *Uő.*: Magyar Középkori adattár. CD-ROM. Bp., 2001. Bár-Kalán nem 3. Sági ág [Töredék]).

⁶ Györffy György: Pustaszter. *Műemlékvédelem*, 3 (1959) 4. sz. 196., *Engel Pál: Magyarország későközépkori helynévtára.* Kézirat, 1995. Tisza – Zaránd megye.

⁷ 1306 februárjában a váradai káptalan előtt a Bár nembeli nemesek, Izsep fia, László és Szeri Sándor fia, István testvéreik – Pósa, illetve Márk – nevében is elismerték, hogy Borsa Kopasz nádornak jelentős károkat okoztak, ezért 200 márká kártérítés mellett átengedték számára Ellösmonostora birtokukat (1306. febr. 2.: DL 91157. = Anjou-kori okmánytár. Codex diplomaticus Hungaricus Andegavensis. I–VII. (Szerk. Nagy Imre–Tasnádi Nagy Gyula.) Bp., 1878–1920. [a továbbiakban: AO] I. 107–108. = Anjou-kori oklevéltár. Documenta res Hungaricas tempore regum Andegavensium illustrantia. (Szerk. Kristó Gyula–Blazovich László–Géczi Lajos–Almási Tibor–Kőfalvi Tamás–Tóth Ildikó–Makk Ferenc–Piti Ferenc–Sebők Ferenc–Teisler Éva–B. Halász Éva.) Bp.–Szeged, 1990–2013. [a továbbiakban AOkl.] II. 9.).

⁸ 1327. okt. 6.: Magyar Nemzeti Levéltár, Országos Levéltára, Diplomatai Levéltár (a továbbiakban: DL) 2458. = AOkl. XI. 475. – Téves azonban az a megállapítás, hogy Csongrád megye alispánja lett volna (vö.: A honfoglalástól a polgári forradalom és szabadságharc végéig. Csongrád megye évszázadai. Történelmi olvasókönyv. I. (Szerk. Blazovich László.) Szeged, 1985. [a továbbiakban: Történelmi olvasókönyv] 57.). – Esetleg Pálra vonatkozhat egy 1317. évi adat is, mikor bizonyos Tisza (dictus) Pált Drug fia, Joachim és Péter szerviensei között sorolnak fel, akit egy perben uraival együtt a király elé idéztek (1317. ápr. 17.: AOkl. IV. 442.).

⁹ Az oklevél magyar nyelvű kiadásában hibásan, két külön személyként, Márk és Illés alakban szerepel nevük a szolgabírói kar felsorolásában. Az eredetiben azonban egyértelműen *Mark de Elleus*, azaz Ellősi Márk alak áll (Vö.: Történelmi olvasókönyv 52.).

tölthette volna be a szolgabírói tisztséget ebben a megyében.¹⁰ Egy 1329. évi tiltakozása alapján ez nem feküdt máshol, mint Szeren, a Bár-Kalánok ősi, de ekkorra már a nemzetség Szeri-ágának családjai kezére kerülő birtokán.¹¹ 1329 novemberében Tiszai Pál ugyanis azt állította az országbírói ítélszék előtt, hogy Ellősi Sándor fiai, Márk, János, illetve Pál tilalma ellenére felosztották Szermonostora birtokot annak tartozékaival együtt Bár nembeli Szeri Pókával, akihez – állítása szerint – az Ellősieket semmilyen rokoni szál nem köti, így jogtalanul és az ő kárára egyeztek meg. Utóbbiak azonban tagadták a számukra képtelen vádat és azt bizonygatták, hogy Tiszai Pál nem rokonuk, így Szer birtokból – állítása ellenére – semmi nem illeti meg, egymás között viszont teljesen törvényesen eszközöltek birtokosztályt, hiszen Póka – Pállal ellentétben – épphogy nagyon is a rokonuk.¹²

Hogy Tiszai Pált valóban birtokrész illette meg Szer birtokból, azt a tiltakozása folytán megkezdett, majd a többszöri halasztást követően 1332-ben folytatódó perben született ítélet igazolja. Az 1332 őszi kelt országbírói oklevél elmondja, hogy Tiszai Pál, gyermekeit és testvéreit is képviselve, illetve Szeri Pósa és két fia, László és János, valamint az Ellősiek közül nagybátyjukat, Márkot is képviselve István fiai, Csuka János és God 1332. április 1-jén személyesen jelentek meg az országbírói ítélszéke előtt és a következő módon egyeztek meg. A Szeriek – a névadó birtokukhoz hasonlóan ősi jogon bírt¹³ – Csongrád megyei Szentest és Sajtot örökjogon átadták a Tiszaiaknak, akik cserébe lemondtak minden Szerre és tartozékaira vonatkozó igényükről és azt ugyancsak örökjogon a Szerieknek adták. Október 6-án Szeri Pósa és Tiszai Pál bemutatták a csanádi káptalan július 1-jén kelt bizonyáglevelét Szentest és Sajt iktatásáról, valamint a két fél között létrejött szerződésről. Az iktatás ellentmondás nélkül lezajlott, a birtokokat Szeg és Héked felől elhatárolták. A megegyezés értelmében mindkét fél biztosította a másikat, hogy a birtokok jogában megvédik egymást bárkivel szemben, ugyanakkor azokat a Szerhez tartozó birtokokat, amelyeket eddig egyik fél sem tudott visszaszerezni és birtokolni, közös erővel perelik vissza; ezek kétharmadban Pósaéknak, egyharmadban a másik félnek járnak. Ha valamelyik fél hanyag lenne az idegen kézről való visszaszerzésben, akkor az csak úgy juthat neki jutó részhez, ha a rá eső perköltséget kifizeti. A Tiszaiak részéről a most távolmaradó családtagok kötelesek elfogadni ezt az egyezséget a csanádi káptalan előtt Szent Iván napján. Végül pedig, ha valamelyik fél az egyezséget és birtokosztályt megszegné, hatalombajban marasztaltassék el.¹⁴

Az 1329., illetve az 1332. évi oklevelek jelentőségét nemcsak a belőlük kinyerhető birtoktörténeti adatok, hanem további

családtörténeti adalékok adják. Elsőként a Tiszaiak Bár-Kalán nemzetségbeli leszármazását kell említenünk. Ezt egyrészt szeri birtoklásuk, másrészt az átadásra került szentesi és sajtbeli birtokrészek jogállása igazolja. Nem valószínű ugyanis, hogy Tiszai Pál a fenti megegyezést ezzel az eredménnyel el tudta volna érni, ha egy olyan család tagjaként birtokolt volna Szeren, amely nem nemzetségbeli. Nem egyértelmű azonban, hogy a családot a nemzetség mely ágához köthetjük. Tudjuk, hogy a Bár-Kalánok Csongrád megyében elterülő ősi birtokaiban a nemzetség úgynevezett Szeri-ágának a családjai, az Ellősiek és a Pósa fiak ültek.¹⁵ Úgy tűnik, a nemzetség többi ága csak a két nemzetségi monostorban tartott meg magának egy-egy részt, legalábbis Ellősmonostorán a Baranyavalkói ág két családja biztosan.¹⁶ Bár ilyen vonatkozású okleveles adat nem maradt fenn, de nem elképzelhetetlen, hogy Ellőshöz hasonlóan a nemzetség másik monostorában, Szeren is több leszármazó ág bírt patronátusi joggal, illetve ősi birtokrészrel. A perben említett személyekből kiindulva a Szeri-ág családjai mellett esetleg az Esztergom megyei Sági-ág lehetett ez. Tiszai Pál ugyanis 1329 őszi kelt Ellősieket és bizonyos Bár nembeli Szeri Pókát(!) tiltott el a birtokosztálytól.¹⁷

Hogy e Póka név nem elírás, hogy nem a rokonság legmagasabbra emelkedett tagját, az ekkor a krassói ispánság élén álló (elsőszőr: 1325–1346, másodszer: 1350–1352) Szeri Pósa¹⁸ kell értenünk alatta, bizonyítja az, hogy az 1332. évi ítélettel, amely átírta Tiszai Pál 1329-ben tett panaszát, következetesen használja a két nevet. Emellett az sem valószínű, hogy épp Visegrádon, a központi bíróságon tudták volna rosszul a méltóságviselő és az udvarba bejáratos Pósa nevét és írták volna azt el. Ez alapján tehát Pósa és Pókát két külön személynek kell tekintenünk. Miután a Sági-ág utolsó fiági tagjának, Jánosnak az apját Pókának hívták,¹⁹ akár megoldottnak is tekinthetnénk a problémát – eszerint 1329-ben az Ellősiek és a Sági-ág egyik tagja egyezkedett, s ez ellen lépett fel Tiszai Pál – mindazonáltal Szeri Póka megfeleltetése a Sági-ágbeli Pókával a fentiek ellenére mégsem egyértelmű.

Bár kettejük azonossága mellett szól a leszármazó ágak nemzetségi monostorokban megőrzött jogainak analógiája, illetve az is, hogy Póka nevű tagja biztosan volt a Sági-ágnak, lehetséges, hogy Szeri Póka személyében a Szeri-ág eddig ismeretlen tagjára bukkantunk. A szórványos adatok szerint a Sági-ágbeli Póka utolsó említése 1302-re tehető, János

¹⁰ *Tringli István*: Megyék a középkori Magyarországon. In: *Honoris causa. Tanulmányok Engel Pál tiszteletére.* (Szerk. Neumann Tibor és Rácz György.) Bp.-Piliscsaba, 2009. (Társadalom- és művelődéstörténeti tanulmányok 40. *Analecta Mediaevalia* III.) 509–510.

¹¹ *Karácsonyi János*: A Pusztaszeri monostor kegyurai. Bp., 1897. (Értekezések a történeti tudományok köréből 17.) 26., 76., *Szaszkó E.*: i. m. 14–16., 37.

¹² 1329. nov. 27.: DL 91244. = AOKL. XIII. 619.

¹³ *Györffy György*: Az Árpád-kori Magyarország történeti földrajza I. Bp., 1987. 899–900., 904.

¹⁴ 1332. okt. 17.: DL 91257.

¹⁵ *Szaszkó E.*: i. m. 14–16.

¹⁶ Szeri Pósa 1326-ban több alkalommal is tiltakozott az ellen, hogy a Baranya megyei Bári és Émeni rokonai az itt lévő részeit, továbbá a monostort a patronátussal együtt elidegenítsék az Ellősiektől, minthogy ősi jogon az őt is megilleti (*Szaszkó E.*: i. m. 17.).

¹⁷ Tudjuk, hogy 1329 nyarán a Szeri-ág családjai még osztatlanul bírták csongrádi javaikat. Egy átiratban fennmaradt 1329-ben kelt oklevél szerint Ellősi Sándor fia, Márk, unokatestvérei, Pál, János és God mellett Szeri Pósa is rokonai közé sorolja, birtokait pedig velük osztatlannak mondja (1329. júl. 1. körül > 1330. júl. 8.: DL 69666. = AOKL. XIII. 362. „idem magister Mark de Elleus ... universas possessiones suas cum magistro Pousa, Paulo, Iohanne et God nobilibus de Zeer proximis et fratribus suis indivisas fore ... allegaverat”).

¹⁸ *Engel P.*: Archontológia i. m. Ispánok – Krassó., *Szaszkó E.*: i. m. 23–30.

¹⁹ *Engel P.*: Genealógia i. m. Bár-Kalán nem 3. Sági ág

nevű fia pedig az 1330-as évek végén még élt.²⁰ Mindez azért lényeges, mert ha az 1329. évi ügyben érintett Pókát János édesapjával azonosítjuk, akkor 1329-ben vélhetően nemcsak őt, hanem fiának nevét is belefoglalták volna a birtokosztály ellen tiltakozó oklevélbe, illetve az 1332. évi megegyezésbe. Ez azonban nem történt meg, ezért valószínűbbnek tartjuk, hogy Szeri Póka mégsem Sági, hanem inkább a Szeri-ághoz, s közülük is talán az Ellősi családhoz köthető jobban. A fentiekén kívül még egy adat mutat ebbe az irányba: 1336. október 6-án Szeri Pósa mester, Ellősi János és God 22 márkát fizettek ki a csanádi káptalan előtt Jakab fia, Demeter feleségének hitbére és jegyajándéka fejében. Az asszony, akit Margitnak hívtak, korábban egy bizonyos Póka comes felesége volt.²¹ Kevésbé valószínű, hogy a Szeri-ág családtagjai egy távoli rokonuk özvegye felé teljesítették volna a kifizetést, sokkal inkább kerülhetett erre sor egy közeli atyafiuk – jelen esetben Póka – halálát követően. Mindezek tükrében, ha az 1329-ben indított perben, illetve az 1332. évi megegyezésben szereplő személyeket a Szeri-ág tagjaiként azonosítjuk, akkor véleményünk szerint mindenképp megfontolandó, hogy a velük szemben fellépő Tiszai Pált és családját is a Bár-Kalánok Szeri-ághoz kapcsoljuk. Ezt teljes mértékben megerősítik majd a Pál testvéreire és leszármazottaikra vonatkozó adatok is, amelyek ismertetésére jelen tanulmány későbbi szakaszában kerül sor.

Az 1329., illetve az 1332. évi oklevelek másik fontos család-történeti vetülete – amellett, hogy még egy eddig ismeretlen Ellősi családtagot azonosíthatunk általuk, Ellősi Csuka Pált, aki 1330-ban, a Havasalföldre vezetett hadjárat során vesztette életét²² –, hogy többet tudhatunk meg a Tiszaiak leszármazásáról. Ezek alapján állíthatjuk, hogy Tiszai Pál édesapja Tiszai István volt, akinek Pálon kívül még két fiúgyermek született, András, illetve Dénes. Utóbbiakra ugyanúgy kiterjedt az 1332. évi egyezés, mint az ügyben eljáró testvérükre, csakúgy, mint Tiszai Pál két fiára, Istvánra és Domonkosra. Az oklevél tanúsága szerint Pál harmadik, a később püspöki székbe emelkedő Pál nevű fia azonban ekkor még nem született meg.²³

1332-öt követően a családtagokról egy ideig hallgatnak a források. Ismételt felbukkanásuk azonban már épp ifjabb Pálhoz köthető, aki Bereg megye hatósága három kiadványának tanúsága szerint 1358. március 5-én a megye részére királyi parancsból tartott megyei közgyűlésen, mint a királyi, illetve királynéi kiküldöttek egyike volt jelen.²⁴ Az itt kibo-

csátott oklevelek jogi tartalmánál – amely ügyekben egyébként egyik távoli rokonával, a szintén Bár-Kalán nembeli Szentszalvatori Simon mesterrel járt el²⁵ – tanulmányunk szempontjából fontosabb az az adat, hogy mindezt szebeni prépostként tette. E cím többnyire az udvari kápolna, valamint a kancellária tagjai, illetve leginkább az alkancellárok neve mellett tűnik fel az Árpád-korban,²⁶ de valószínűsíthető, hogy a szebeni prépostság a későbbiekben is az udvari klerikusok javadalmaként volt fenntartva. Pál prépost karrierje legalábbis ebbe az irányba mutat. 1358-ban udvari káplán,²⁷ s a szebeni prépostság mellett az erdélyi kanonok címet is viselte.²⁸ Pál tehát az egyházi pályát választva már fiatalon a királyi kápolna tagjai közé és jelentős javadalmak birtokába került. Tehetségét tükrözi, hogy mindezt – ha a leghamarabbi eshetőséggel, az 1332/1333 fordulóján való születésével számolunk – legfeljebb 25 éves korára már elérte,²⁹ de még inkább az, hogy ő is azok között lehetett, akik Lajos király ösztönzésére és támogatásával itáliai egyetemeken tanulhattak, így javadalmait másokhoz hasonlóan tanulmányai fedezésére is kapta az uralkodótól.³⁰ Tiszai Pál ugyanis azonos lehet azzal a Pál fiai, Pállal, aki kánonjogi tanulmányai haladóként (*proventus*) tűnik fel Vásári Miklós esztergomi érsek (1350–1358) környezetében.³¹ Valamivel később, 1368 februárjában – bizonyára számos érdemére tekintettel – V. Orbán pápa egy igen megtisztelő címmel ruházta fel: tiszteletbeli káplánjává nevezte ki,³² egy évre rá pedig már egyházbizományi doktorrá avatása ügyében járt el. Értesülése szerint – miután Pál a fokozat elnyerését nála kérelmezte – a prépost az egyházbizományban annyira jártas, hogy a doktori címre érdemes. Meghagyta ezért Cato bácsi prépostnak, hogy amennyiben a vizsgálat alkalmával Pál tudása megfelelőnek bizonyul, avassa doktorrá Pécssett és kapja meg a tanítás jogát is.³³ A fokozat megszerzésének

²⁰ Engel P.: Genealógia i. m. Bár-Kalán nem 3. Sági ág; – Póka fia, János halálának lehetséges időpontjára ld.: *Szaszkó E.*: i. m. 18.

²¹ 1336. dec. 13.: DL 91276. = AOKl. XX. 480.

²² Ellősi Csuka (dictus) István és Csuka (dictus) Pál hadjáratban való részvételére és utóbbi halálára ld.: 1332. okt. 17.: DL 91257. „memorato Paulo dicto Chuka in partibus Transalpinis, ut dicebant, debito exsoluto omnis carnis” – Csuka Pál neve a genealógiai szakirodalomban nem szerepel (Vö. Engel P.: Genealógia i. m. Bár-Kalán nem 1. Szeri ág 1. tábla: Ellősi [Sándorfői]). – Az Ellősi család történetének rövid összefoglalását ld.: *Karácsonyi J.*: i. m. 40–49.

²³ A családfát ld. a függelékben, amely pontosítja a szerző doktori disszertációjában közölteket (vö.: *Szaszkó E.*: i. m. 166.).

²⁴ 1358. márc. 6.: DL 51783. = AO VII. 69. = *Neumann Tibor*: Bereg megye hatóságának oklevelei (1299–1526). Nyíregyháza, 2006. (a továbbiakban Bereg) 64. (a szám a regesztá sorszáma utal), 1358. márc. 7.: DL 77218. =

Zichy III. 100–101. = Bereg 65., 1358. márc. 9.: DL 51782. = AO VII. 73–74. = Bereg 66. – Bár a Tiszai család története a 14. század második felében valóban ifjabb Tiszai Pálról szól, az 1332 és 1358 közötti időszakból egy 1347. évi adat még szintén a családhoz köthető (ld. jelen tanulmány 55. jegyzetét).

²⁵ A Szentszalvatori család származására és rövid történetére ld.: *Karácsonyi J.*: i. m. 49–54.

²⁶ vö.: *Wertner M.*: i. m. 397–413. adatait, illetve *Mályusz Elemér*: Zsigmond király uralma Magyarországon. Bp., 1984. 47.

²⁷ 1358. aug. 9.: DL 85326. = A nagymihályi és sztárai gróf Sztáray család oklevéltára. (Szerk. Nagy Gyula.) I. 1234–1396. Bp., 1887. (a továbbiakban Sztáray) 299–303.

²⁸ 1358. márc. 24. < 1358. jún. 10.: DL 86622. = AO VII. 128–129.

²⁹ Talán nem tévedünk nagyot, ha úgy véljük, hogy a kezdeti lépések megtételében nagy segítségére lehetett tisztségviselő és az Anjouk udvarában méltán nagyra tartott rokona, Szeri Pósa is (*Szaszkó E.*: i. m. 30–36.), később viszont inkább már Telegdi Csanád esztergomi érsek és unokaöccse, Vásári Miklós pártfoglaltja lehetett (ld. a következő jegyzetet).

³⁰ *Bónis György*: A jogtudó értelmiség a Mohács előtti Magyarországon. Bp., 1971. 35.

³¹ *Uo.*: 34.

³² *Wertner M.*: i. m. 412. – 1368. febr. 12.: DF 291181. „Anno LXVIII° et die XII mensis februarii fuit receptus in capellanum honoris Paulus Pauli prepositus Sabiniensis et iuravit”

³³ *Békefi Remig*: A pécsi egyetem. Bp., 1909. 11., 127–128. – a pécsi egyetem lehetséges tanáira ld.: *Petrovics István*: A középkori pécsi egyetem és alapítója. *Aetas*, 20 (2005) 4. sz. 36–37.

pontos ideje nem ismert, de Pál 1376-ban már, mint püspök és *decretorum doctor* adott ki oklevelet.³⁴

A királyi kápolna jogtudó, tekintélyes klerikusaként nem véletlen, hogy az uralkodó és környezete több alkalommal is hiteles személyként, kiküldöttként számított rá az udvar számára fontos ügyekben.³⁵ 1358-ban, pár héttel a beregi közgyűlést követően az egri káptalan egyik kiadványa szerint a megyebeli királyi javak és jogok felülvizsgálatát végezte.³⁶ Néhány hónappal később egy leánynegyed kiadása ügyében volt kiküldött,³⁷ az év végén pedig az Ugocsa megyei királynéi birtokban lévő (Nagy)Szőlős polgárai és az ardói nemesek határvitájában a határok újrajrására szállt ki.³⁸ 1364-ben – újfent egy határperben – a királyné különös megbízottja (*per dominam nostram reginam illuc specialiter destinatus*),³⁹ míg 1366-ban Járai Péter alvajdával együtt – aki időközben megbetegedett és nem tudott személyesen kiszállni – a királyi adók behajtására kapott megbízást.⁴⁰ 1371-ben ismét bírótársként volt hiteles kiküldött.⁴¹

A fennmaradt oklevelek tanúsága szerint időnként nemcsak udvari megbízások során járt el birtokügyekben, hanem alkalomadtán a préposti javadalmait háborgatók ellen is fel kellett lépnie.⁴² Emellett családjának kisebb birtokgyarapodása is nyomon követhető, amelyhez Pál prépost személye és pozíciója nagymértékben hozzájárult. 1361-ben Gelsei János özvegye, Katalin asszony – mivel házasságából nem születtek gyermekei – a Szabolcs megyei Gelse nevű vásárolt birtokát idősebb Tiszai Pál fiainak, Istvánnak, Doncsnak (Domonkosnak) és Pál prépostnak, valamint a Tiszai család másik ágán – a prépost unokatestvéreinek – András fiainak, Jakabnak, Jánosnak és Benedeknek adományozta örökjogon.⁴³ Ugyanebben az évben Pál – ekkor különös káplán (*capellanus noster specialis*) – a maga és testvérei részére felkérte a korábbi birtokosok magtalan halála folytán eladományozhatóvá vált Esztergom megyei Kövi birtokot. Hogy végül a kezükre került-e, nem tudjuk, az esztergomi káptalan jelentése szerint az iktatásnak bizonyos Macsolai nemesek ellentmondtak.⁴⁴

³⁴ 1376. szept. 21.: DL 38493.

³⁵ A jelenségre ld.: *Bónis Gy.*: i. m. 32.

³⁶ Kiküldött társai *Morowchuk* beregi ispán és Szentszalvátóri Simon mester voltak – 1358. márc. 24. < 1358. jún. 10.: DL 86622. = AO VII. 128–129.

³⁷ A Nagymihályi család egyik tagja részére – 1358. aug. 9.: DL 85326. = Sztáray I. 299–303.

³⁸ Társai Hédervári Miklós fia, Miklós csongrádi ispán és szegedi várnagy és Dárói István fia, Péter udvarnokispán voltak – 1358. dec. 2.: < 1359. jan. 7.: DL 70637. = A Perényi család levéltára 1222–1526. (Közzéteszi: Tringli István.) Bp., 2008. (A Magyar Országos Levéltár Kiadványai II. Forráskiadványok 44.) 93–94 (a szám a regeszta sorszáma utal).

³⁹ Társai István országbírói ítélmester és István nyitrai püspök voltak – 1364. márc. 10.: DL 5165.

⁴⁰ 1366. okt. 29.: DL 73717.

⁴¹ Ekkor István kalocsai érsekkel járt el – 1371. okt. 4.: DL 84287. (idézi: *Bónis Gy.*: i. m. 72.)

⁴² A szebeni prépostság tartozéka, a szenki szász szék területén fekvő Prépostfalva elfoglalása ellen tiltakozott 1359-ben (1359. dec. 11. DF 277350. = Urkundenbuch zur Geschichte der Deutschen in Siebenbürgen. Hermannstadt, 1892–1902. [a továbbiakban: Urkundenbuch] II. 755. [a szám az oklevél sorszáma utal]), 1364-ben pedig ismét a falu kapcsán élt panaszszal (1364. aug. 7.: DF 277362. = Urkundenbuch II. 811.)

⁴³ 1361. febr. 7.: DL 91563.

⁴⁴ 1361. jún. 18. < 1361. jún. 22.: DL 91570.

1364 körül kezdődhetett az a végül egy évtizeden keresztül nyomon követhető per, amely Pál prépost és rokonai, Szeri Pósa fiai és az Ellősi család között zajlott. Úgy tűnik, hogy az események hátterében az állhatott, hogy Pál „felmelegítette” a családok közös nemzetségi leszármazását és erre alapozva igyekezett birtokrészekhez jutni az egykori ősi Csongrád megyei javakból. 1364 nyarán ugyanis Csongrád megye bírói (nádori) közgyűlésén Szeri Pósa fia, Miklós – testvérei és Ellősi rokonai nevében – előadta, hogy tudomása szerint idősebb Tiszai Pál gyermekei azt állítják magukról, hogy ők is Szeri Pósa nemzetségéből származnak, holott ez nincs így. Kérésére az alispán, a szolgabírák és az esküdtek bizonyították is, hogy a Tiszaiaknak sem Szeri Pósa gyermekeivel, sem az Ellősiekkel nincs semmiféle nemzetségi kapcsolata.⁴⁵ Két évvel később Arad megye hatósága a megye közgyűlésén eskü alatt vallotta, hogy Pósa fiai és idősebb Tiszai Pál gyermekei soha nem voltak generációs és osztályos atyafiak,⁴⁶ míg 1372 őszén a Pósa fiak az Ellősieket tiltották el attól, hogy a Szeri possessióban levő részeikből osztályt adjanak Pál szebeni prépostnak, minthogy e részek fele őket illeti.⁴⁷ Pál azonban addig járt az ügy végére – hiszen tisztában lehetett azzal, hogy a Pósa fiak jogbiztosító iratai nem a valós rokoni viszonyokat igazolják –, amíg valamikor 1374 tele előtt végül sikerrel nem járt. Az ekkor már püspöki címet viselő Pál saját kiadású oklevele – amely szerencsénkre újabb adatokkal gazdagítja a Tiszaiak családfáját – arról tájékoztat, hogy Ágnes nevű nővére (*soror*) férjének, Gyályai István fia, János deáknak és gyermekeiknek (Lőrinc és Simon) örökül adja annak a Veresegyháznak a harmadát, amelyhez a szeri nemesek elleni perében végül bírói úton jutott, amely során János mester nagy segítségére volt. Pál az adományhoz bátyja Dancs (Domonkos) és fia, György, valamint legidősebb testvéreinek, István fiának, Péternek a hozzájárulását is megkapta.⁴⁸

A három-négy faluval bíró, vagyoni és társadalmi helyzetét tekintve a vidéki nemesi családok életét élő Tiszai rokonság láthatóan sokat köszönhetett a család egyetlen udvari kapcsolatokkal rendelkező tagjának, ifjabb Tiszai Pálnak, aki előbb az udvari kápolna klerikusaként, majd az 1373. évi kinevezését követően püspökként a legmagasabbra emelkedett tagja volt a családnak. Magas egyházi méltóságra jutásában vélhetően Lajos király hosszú évek óta tartó személyébe vetett bizalma és támogatása csúcsonodott ki, hiszen

⁴⁵ 1364. júl. 14.: DL 91704.

⁴⁶ 1366. jún. 13.: DL 93921. – Természetes, hogy a Pósa fiak igyekeztek jogbiztosító iratokhoz jutni. Bár összirtokvagyonukhoz képest jelentéktelen birtokmennyiségről lehetett szó, mint láttuk, azon munkálkodtak, hogy ne kelljen eleget tenniük a váratlanul birtokigénnyel fellépő rokonok követelésének. A Pósa fiak tekintélyét és befolyását jelzi – a középkori Dél-Alföld egyik legvagyonosabb családjaként ez nem meglepő (*Szaszkó E.*: i. m. 59–60.) –, hogy a nyilvánvaló közös leszármazás ellenére sikerült két olyan oklevelet is kiállíttatniuk, amely annak az ellenkezőjét igazolja. 1366 nyarán könnyen lehet, hogy az ekkor épp Erdélyben tartózkodó Lajos király kíséretében kimutatható Pósa fia, István mester és a szintén az uralkodó környezetében az adók beszédésére megbízást kapó Pál prépost személyesen is felkeresték egymást (*Szaszkó E.*: i. m. 55–56.). Az adatok szerint azonban az álláspontokat csak pár évvel később sikerült közelebb hozni.

⁴⁷ 1372. okt. 7.: DL 91795.

⁴⁸ 1374. dec. 30.: DL 95916.

Pál mind egyházi, mind világi körökben ismert és elismert lehetett egyrészt udvari megbízásai következtében, másrészt műveltségének, tanultságának, valamint valószínűsíthetően a pécsi egyetem működésében vállalt szerepének köszönhetően. A választás tehát számos ok miatt eshetett rá, mindazonáltal ténylegesen Futaki Demeter váradi püspök előző év szeptemberében bekövetkezett halála, illetve az üresedés miatti áthelyezések segíthették hozzá a tisztség elnyeréséhez. Várad élére ugyanis Bebek Domonkos csanádi püspök került – pápai kinevezésére 1373 februárjában került sor –, míg az ő helyét az addig Tinnin élén álló Miklós püspök foglalhatta el.⁴⁹ Ezzel egy időben válhatott véglegessé Tiszai Pál kinevezése, hiszen 1373 márciusában először Tinnin választott püspökeként tűnik fel, májusban pedig XI. Gergelytől már pápai megerősítést is megkapta.⁵⁰ Felszentelésére az év nyarán került sor⁵¹ és ettől kezdve 1396 júniusáig, bő húsz éven át, vélhetően haláláig, körülbelül 60 éves koráig állt a püspökség élén.⁵² A hosszú időtartam ellenére nevével szinte csak az oklevelek méltóságsoraiban találkozhatunk. Mindössze két olyan oklevél maradt fenn, ami az ő nevében kelt – a szeri nemesek elleni sikeres perének következménye, a veresegyházi szerzés 1374-ben, illetve 1376-ból egy tizedfizetést rendező irat⁵³ –, továbbá ismert még egy sikertelen birtokpere is, amibe a salgói várnaggyal keveredett.⁵⁴

A következő generáció, Pál püspök 1374. évi okleveléből megismert unokaöccsei, István fia, Péter és Doncs fia, György sorsát nem tudjuk nyomon követni.⁵⁵ Elképzelhető, hogy még Pál életében, vagy valamikor a 15. század elején elhunytak, így püspök nagybátyjukkal együtt ők voltak idősebb Tiszai Pál ágának utolsó fiági tagjai, ám a család nem a 14. század végén és nem velük halt ki.

Az 1400-as évek első feléből több olyan adat maradt korunkra, amelyekből bizonyos Győi nemesek, elsősorban Bor László fia, György és Jakab fia, Gellért viselt dolgait ismerhetjük meg. Karácsonyi János már a szeri monostor kegyurairól írt akadémiai székfoglalójában hangot adott abbéli véleményének, hogy e két személy valamiképp egy Bár-Kalán nemzetségből leszármazott családhoz köthető, igaz, feltevése, hogy a Bári család tagjai lettek volna, végül – mint majd látni fogjuk – tévesnek bizonyult.⁵⁶ A Győiként ismert nemesek – a mai Felgyő birtokosai – ugyanis nem mások, mint idősebb Tiszai Pál korábban említett két testvérének, Andrásnak és Dénesnek az utódai. Az apák 1332-ben részesei voltak

a már idézett megegyezésnek, így testvérükkel, Pállal együtt ők is Szentes és Sajt birtokosai lettek.⁵⁷ Legközelebb már András gyermekei – Jakab, János és Benedek – tűnnek fel, mikor 1361-ben részesednek a Szabolcs megyei Gelse birtokból.⁵⁸ Ezt követően évtizedekig hallgatnak róluk a források, egészen 1400-ig, mikor is – az oklevélben Győiként aposztrofált – András unokája, Jakab fia, Ferenc a váradi káptalan előtt 300 kis forintért elzálogosította a Külső-Szolnok megyében fekvő Hegyesborban lévő egész részét Karcagfi János kun kapitánynak és rokonainak.⁵⁹ Hat évvel később részben ugyanezek a kunok voltak azok, akik 60 forintért zálogba vették az ekkor Heves megyeinek mondott Hegyesbor egy másik részét, mégpedig *Gevani* Pál fia, István özvegyétől, Erzsébettől és a kiskorú Bor László fia, Györgytől – itteni részük felét zálogosították el –.⁶⁰ 1411-ben pedig a rokonság újabb tagjait, Győi Gellértet, illetve Sebestyént, mint kijelölt királyi embereket említi egy oklevél.⁶¹

Az utóbb idézett három kútfő alapján a 15. század elején Győiként emlegetett nemesek kétséget kizáróan megfeleltek az Anjou-korból Tiszaiaként megismert családtagok leszármazottaival. Jakab fiai, Ferenc és Gellért egyértelműen elhelyezhetők a családfán – Sebestyén vélhetően a testvérük volt –, Bor László pedig nagy valószínűséggel ennek a Jakabnak – és testvéreinek – volt a kortársa, így megkockáztatható, hogy az ő unokatestvérük, azaz Dénes fia lehetett. Megtudjuk azt is, hogy fia, György 1406-ban még kiskorú volt – esetleg apja nem sokkal korábban, a polgárháborús években halhatott meg –, aki arra az Erzsébetre lehetett bízva – talán gyámjaként járt el a zálogosításkor –, aki Pál püspök testvérének, Istvánnak volt az özvegye. A néhai férj neve előtti *Gevan* előtag – még ha nem is a „szokványos” *Gew*, *Gyew*, *Gyw* alakban írták – azt sejteti, hogy a család másik ága a Tiszai mellett Győiként is megnevezte magát, annál is inkább, mert úgy tűnik, fiukat, Pétert így is ismerték.⁶²

(Fel)Győ a középkorban ugyanúgy Csongrád megyében, a Tisza jobb partján – Csongrád és Csany között – feküdt, mint a Bár-Kalán nemzetség ősi javainak többsége, így nagy valószínűséggel a birtok jogállása is hasonló lehetett.⁶³ Miután a Tiszaiakat/Győieket szintén a Szeri-ághoz soroltuk, az Ellősiekhez és a Pósaifiakhoz hasonlóan nekik is részesülniük kellett az ősi birtokokból. (Fel)Győi részük tehát eredendően a kezükön

⁴⁹ Engel P.: Archontológia i. m. Főpapok – Váradi, Csanádi és Knini püspökök

⁵⁰ Wertner M.: i. m. 412.

⁵¹ 1373. aug. 8.: Urkundenbuch II. 1009.

⁵² Engel P.: Archontológia i. m. Főpapok – Knini püspök

⁵³ 1374. dec. 30.: DL 95916., 1376. szept. 21.: DL 38493.

⁵⁴ 1377. jan. 13.: DL 87497.

⁵⁵ Ugyanakkor István fia, Péterre vonatkozhat egy 1347-es adat, amelyben a Csongrád megyei Sövényháza birtok iktatása során az egyik kijelölt nádori embert Győi Péternek hívták (1348. aug. 12.: Codex diplomaticus Hungariae ecclesiasticus ac civilis. Ed. Georgius Fejér. I–XI. Budae, 1829–1844. [a továbbiakban Fejér] IX/1 626–630. – az eredeti oklevél lappang). Arra, hogy a Tiszai család két birtokuk nevét is megkülönböztető előtagként használta, ld. a tanulmány következő szakaszát.

⁵⁶ Karácsonyi J.: i. m. 57.

⁵⁷ Ld. jelen tanulmány 14. jegyzetét.

⁵⁸ Ld. jelen tanulmány 43. jegyzetét. – Benedekre esetleg egy korábbi adatot is találhatunk, amennyiben a már idézett 1347. évi, Sövényháza iktatására vonatkozó nádori parancslevélben szereplő másik nádori ember, András fia, Benedek vele azonosítható (Fejér IX/1. 626–630.). Az édesapát azonban itt Baki előtaggal említik, itteni birtoklásuk viszont nem adatható.

⁵⁹ 1400. okt. 22.: DL 92171. = Zsigmondkori oklevéltár. (Összeáll. Mályusz Elemér.) I. k. (1387–1399) Bp., 1951.; II/1–2 (1400–1410) Bp., 1956, 1958.; III. (1411–1412) (Mályusz Elemér kéziratát kiegészítve és szerk. Borsa Iván.) Bp., 1993.; (Magyar Országos Levéltár kiadványai II. Forráskiadványok 1., 3–4., 22.) (a továbbiakban: ZsO) II/1. 567.

⁶⁰ 1406. jún. 25.: DL 107312.

⁶¹ Karácsonyi J.: i. m. 57., 1411. júl. 25. < 1411. aug. 24.: ZsO III. 752. és 848. – az eredeti oklevél lappang. Részletesebb kivonatát ld. még: *Bártfai Szabó László*: Pest megye történetének okleveles emlékei 1002–1599-ig. Bp., 1938. 128.

⁶² Ld. jelen tanulmány 55. jegyzetét.

⁶³ Györffy Gy.: i. m. I. k. 895.; Karácsonyi J.: i. m. 26.

lehetett – majd később rezidenciájukat is itt emelheték –, még akkor is, ha a családok 1332. évi egyezsége csak Szerről és Szentestéről szól. Ebbe az irányba mutatnak egy 1439. évi oklevél adatai is, amelyben Győi Gellért fia, István tiltotta el Akorhidi Demeter deákot attól, hogy felkérje néhai Győi Bor László fia, György rá *omni iuris titulo* szállt birtokrészeit.⁶⁴ Ebben Szentest, Szentilona és Hegyesbor mellett olyan részeket sorolt még fel – Győ, Ellős, Szer, Ányás, Szeg és Körtvélyes –, amelyekről biztosan tudjuk, hogy a Pósaifiak és az Ellősiek ültek bennük.⁶⁵ Miután hozzájuk hasonlóan a Tiszaiak/Győiek is a Szeri-ághoz tartoztak, semmi meglepő nincs abban, hogy e javakban őket is rész illette meg, még ha ez olykor mintha kényelmetlenül érintett volna egyes rokonokat – nagy valószínűséggel birtokosztály állhatott a háttérben –, máskülönben a Pósaifiak korábban nem próbálták volna tíz éven keresztül azt bizonygatni – végül sikertelenül –, hogy a Tiszaiak nem rokonaik.⁶⁶

A Zsigmond-kori oklevelek alapján valószínűbb képet kaphatunk a Tiszaiak/Győiek birtokvagyonáról is. Ezek alapján is a módosabb köznemesek közé sorolhatjuk őket,⁶⁷ hiszen a Csongrád megyei nemzetségi birtokrészeik és a már megismert Anjou-kori szerzések mellett övék volt – amíg egyes részeitnek elzálogosítására sor nem került – az ismeretlen időben szerzett Külső-Szolnok megyei Hegyesbor, továbbá Jakab fia, Gellért és fia, István 1439-ben érdemeikért újadományt nyertek Albert királytól Győre, illetve a hozzá tartozó Udvariszentgyörgy, Csornaegyház, Gedeegyház, valamint Szentjános prédiomokra is.⁶⁸ Ezen kívül még két szokásosnak mondható ügy kapcsán fordulnak elő a Győiek: 1431-ben Gellértet és Györgyöt megidézték Szántótelek határjárásakor tett ellentmondásuk miatt,⁶⁹ 1438 szeptemberében pedig utóbbi volt az, aki megidéztette Pakonyi Pált és Ellősi Sándorfi István özvegyét, Dorottyát.⁷⁰

A család utolsó fiági tagja nagy valószínűséggel az a Gellért fia, István volt, aki a török ellen vonulva 1439 szeptemberében maga is a tudórévi táborban időzött, ahol a fentebb idézett eltiltását Akorhidi Demeter ellen megtette.⁷¹ Azt nem tudjuk, hogy István végül a táborot megtizedelő járványnak esett-e áldozatául, vagy csak pár évvel később hunyt el, az viszont biztos, hogy 1446-ban már nem élt egyetlen fiági tagja sem a családnak, lévén, hogy egy ekkor kelt oklevél alapján már egykori birtokrészeik fölött marakodtak. Az egyik fél természetesen a rokon Pósaifi család ekkor élő tagjai voltak,⁷² akik, mint tekintélyes előkelők, a dél-alföldi régió egyik legnagyobb földbirtokosai⁷³ joggal bíztak abban, hogy a magu-

kéhoz tudják csatolni rokonaik részeit. A másik érdekelt fél azonban nem volt más, mint a hírnevét ekkoriban megalapozó, vajdaként Erdély és a délkeleti országrész egyik korlátlan urává előlépő Hunyadi János, akinek kapóra jöhetett, hogy a hatalma kiépítésével párhuzamosan amúgy is szépen gyarapodó birtokvagyonát a Győi család részeivel újabbakkal kerekítse ki, vagy esetleg, hogy a szerzeményt egyik-másik familiárisának juttassa. Az események háttéréből annyi világlik ki, hogy a Győiek kihalását követően birtokrészeik – a szentesi, ellősi, szeri, ányási, körtvélyesi és a hegyesbori – a Pósaifiak kezére jutottak, amelyeket azonban Hunyadi János – talán az Ulászló király halálát követő zavaros időket kihasználva – elfoglalt. 1446-ban azonban, immár kormányzóként oly oklevelet adott ki, amely a fenti birtokok jobbágycsoportját tájékoztatja, hogy a felsorolt és parancsára elfoglalt possessiókat visszaadta Szeri Pósaifi Istvánnak és Jánosnak,⁷⁴ akik kezén aztán a család 1471. évi fiági kihalásáig a birtokok többsége ki is mutatható.⁷⁵

Tanulmányunk végére érve a következő eredményeket összegezhethetjük: Sikerült a Tiszaiak/Győiek családfáját rekonstruálni, ezzel több, a szakirodalomban is szereplő, ám eddig származását tekintve ismeretlen, vagy pontatlanul ismert személyi családi kapcsolatait megállapítani, illetve pontosítani. Ezzel nemcsak a középkori Magyarország egyik püspökének, az 1373–1396 között Tinnin élén álló Tiszai Pálnak az azonosítása járt sikerrel, hanem – kiegészülve a birtoktörténeti adatokkal – a család Bár-Kalán nembeli eredete is tisztázódott. Elmondható, hogy a nemzetség úgynevezett Szeri-ágát így három család alkotta: az eddig ismert Ellősiek és Pósaifiak mellett a Tiszaiak/Győiek. Miként a Bár-Kalán leszármazók többsége, utóbbiak is a módosabb, 4-5 faluval bíró vidéki köznemesség közé tartoztak.⁷⁶ Rokonaikhoz képest annyiban mégis sajátosnak volt mondható a helyzetük, hogy a jelen ismereteink szerint a nemzetséghez köthető leszármazottak közül egyedül egyházi pályára lépő ifjabb Tiszai Pál személyében olyan tagja volt a családnak, aki szebeni prépostként, majd tinnini püspökként udvari környezetben mozgott, ami vélhetően közvetve családja tekintélyt is emelte. A genealógiai, prozopográfiai, illetve társadalomtörténeti eredmények és szempontok mellett végül érdemes bizonyos helytörténeti vonatkozásokat is kiemelni. A Tiszai/Győi család most megismert történetével ugyanis helyükre kerültek olyan adatok, amelyek segítségével Csongrád megye egyes településeinek középkori története is pontosabban megrajzolható.⁷⁷

⁶⁴ 1439. szept. 2.: DL 92899.

⁶⁵ *Karácsonyi J.*: i. m. 26., *Szaszkó E.*: i. m. 132–134., 136–138.

⁶⁶ Ld. jelen tanulmány 45–48. jegyzeteit.

⁶⁷ *Engel Pál*: A nemesi társadalom a középkori Ung megyében. Bp., 1998. (Társadalom- és művelődéstörténeti tanulmányok 25.) 109.

⁶⁸ 1439. jún. 11.: DL 92896.

⁶⁹ 1431. jún. 24.: DL 92807.

⁷⁰ 1438. szept. 22.: DL 13236.

⁷¹ 1439. szept. 2.: DL 92899.

⁷² Az Ellősi család 1431 táján fiágon kihalt. Birtokrészeik valamivel később a leányági leszármazók kezén tűnnek fel, így valamikor a leányok fiúsítására került sor, ami ellen a Pósaifiak tiltakoztak is (*Szaszkó E.*: i. m. 19–20. – A család történetének rövid összefoglalását ld.: *Karácsonyi J.*: i. m. 40–49.).

⁷³ *Szaszkó E.*: i. m. 117–120.

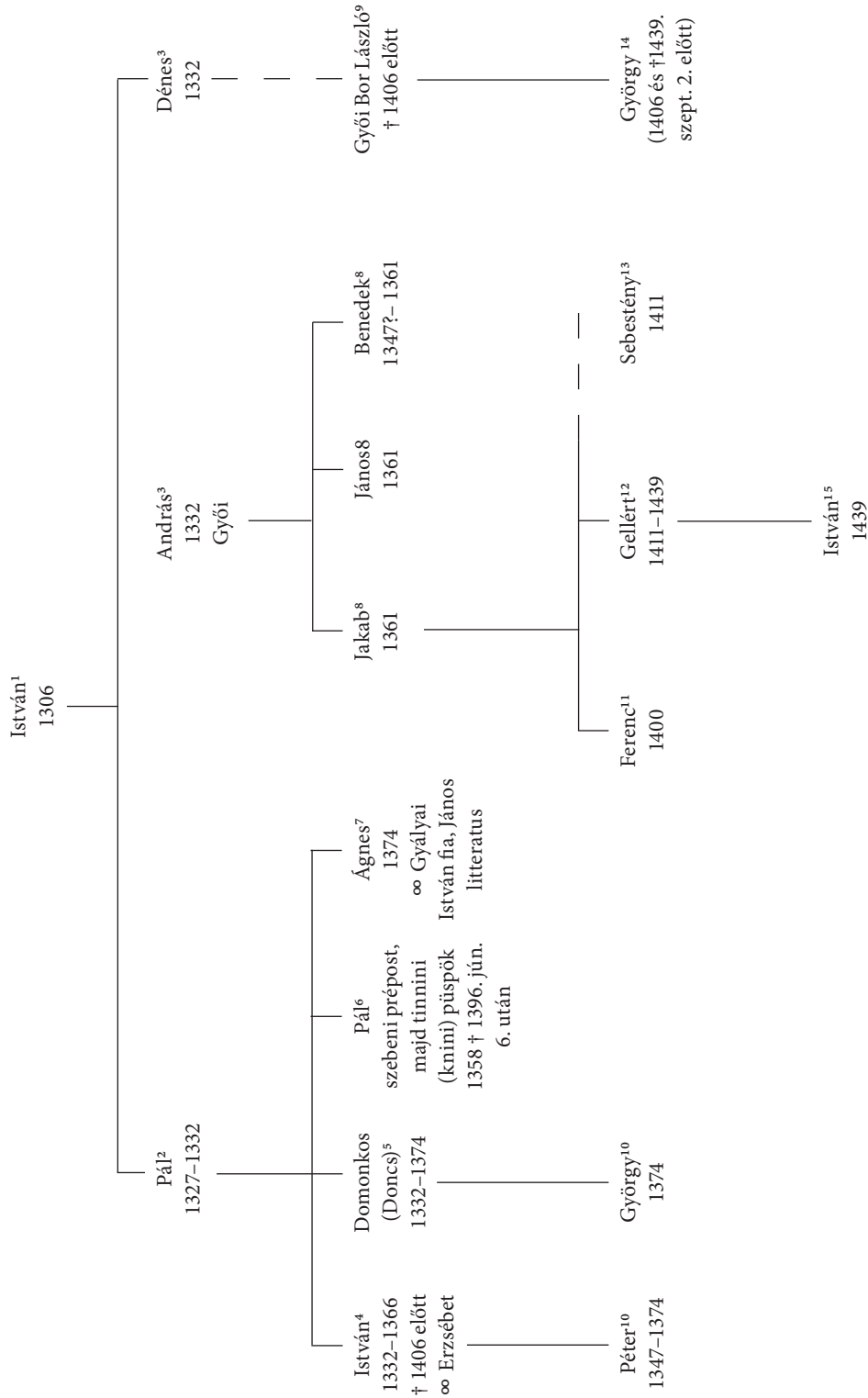
⁷⁴ Ha már az övé nem lehetett, talán bonyodalmat akart teremteni azzal, hogy a Pósaifiak mellett még négy másik személyt is belefoglalt az oklevélbe, mint akik részére a mondott birtokokat visszabocsátotta (1446. szept. 21.: DL 93046.). A Pósaifiak ekkor Hunyadi egykori barátjának, vajdatársának, ám ekkorra lassan politikai ellenfelévé váló Újlaki Miklósnak voltak a familiárisai, így az incidens akár ennek keretében is értelmezhető (*Szaszkó E.*: i. m. 95–101.).

⁷⁵ *Szaszkó E.*: i. m. 132–139., 144. – jogbiztosító okleveleik többsége is a Pósaifi család levéltárának részeként maradt korunkra.

⁷⁶ Kivételt a Pósaifiak jelentettek, akik előkelőknek számítottak birtokvagyonuk, tisztségeik és szolgálataik alapján (*Szaszkó E.*: i. m. 18–20.).

⁷⁷ Ez épp úgy vonatkozik jelen írás szerzőjének ilyen tárgyú adatsorára (*Szaszkó E.*: i. m. 132–139., 144), mint a már korábban megjelent helytörté-

Melléklet - A Tiszai/Győi család fiági leszármazása

neti munkákra (vö.: *Barta Gábor*: Szentes története a középkorban és a török hódoltság idején. In: *Tanulmányok Szentes város történelméből*. [Szerk. Labádi Lajos.] Szentes, 2001. 49-178.

¹ 1306: DL 91157. ² 1327: DL 2458., 1332: DL 91257. ³ 1332: DL 107312. ⁴ 1332: DL 91257., név szerint nem, csak Tiszai Pál fiai szerepel – 1366: DL 93921., 1406: DL 107312. – özvegyét említik, ⁵ 1332: DL 91257., 1374: DL 95916. ⁶ 1358: DL 51782-83., 1396: DF 266059. ⁷ 1374: DL 95916. ⁸ 1347: Fejér IX/1. 626-630., 1361: DL 91563. ⁹ 1406: DL 107312. – kiskorú kisleányt említik. ¹⁰ 1347: Fejér IX/1. 626-630., 1374: DL 95916. ¹¹ 1400: DL 92171. ¹² 1411: *Bárfjai Szabó L.*: i. m. 128., 1439: DL 92896. ¹³ 1411: *Bárfjai Szabó L.*: i. m. 128. ¹⁴ 1406: DL 107312., 1439: DL 92899. – néhaiként. ¹⁵ 1439: DL 92896., DL 92899.